

δλου. Τὸ ἀξίωμα εἶνε ἀληθέστατον καὶ ἰσχύει διὰ τ' ἀρνητικὰ ποσὰ ὥς καὶ διὰ πᾶν ἔργον πλείονας ἔχον κακίας καὶ ἐλάσσονας ἀρετάς.

Καὶ ἡ μὲν φλυαρία ἢ συγγραφικὴ εἶνε κᾶπως ἰάσιμος διὰ τῶν ἀλλεπαλλήλων διαιρέσεων καὶ ἀφαιρέσεων ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι οἱ συγγραφεῖς ὁμολογοῦν τὴν ἀσθένειάν των· μὴ ὁμολογοῦντες ὁμως ἐκλαμβάνουν πᾶσαν περικοπὴν λέξεων καὶ φράσεων τόσον ὀδυνηράν, ὅσον μίαν χειρουργικὴν ἐπέμβασιν. Ἀλλ' ὅταν τὸ ὕφος εἶνε ἐλεεινόν, τὸ πᾶν εἶνε ἀδιόρθωτον καὶ ἀνίατον· καὶ τὸ χεῖριστον· οὔτε πολυμάθεια, οὔτε κρίσις, οὔτε ἰσχυρὰ νοημοσύνη, οὔτε σοφαὶ γνῶμαι ὠφελοῦν ὅπως σωθῇ ἐκ τοῦ γελοίου ὁ γελοῖως γράφων. Τὸ πολὺ θὰ λεχθῇ διὰ τοιοῦτον συγγραφέα ὅτι εἶπεν ὁ Ταιν περὶ τοῦ φιλοσόφου Main de Biran: «Θὰ ἔχῃ νοῦν ἰσχυρόν, ἀφοῦ μὲ τοιοῦτον ὕφος δὲν ἔγεινεν ἡλίθιος».

Μετὰ τὴν ἐναργῆ κατάδειξιν τῶν ριζικῶν ἐλαττωμάτων τοῦ ἔργου καὶ τῶν ἐρριζωμένων συγγραφικῶν κακιῶν τοῦ ἐργάτου, δύναται τις νὰ βεβαιώσῃ ὅτι ὡς λογοτέχνης ὁ κ. Ψυχάρης κατέχει ἐν τῇ νεοελληνικῇ λογοτεχνίᾳ μίαν τῶν διακεκριμένων... τελευταίων θέσεων. Καὶ ἐπειδὴ φαίνεται δύσκολον νὰ γράψῃ κανεὶς χειρότερον βιβλίον τοῦ «Ὁνείρου τοῦ Γιαννίρη» ἔστω καὶ εἰς μαλλιαρικὸν ἰδίωμα, δὲν ἠπατήθημεν ἰσχυρισθέντες ἐν ἀρχῇ τῆς παρούσης ἀναλυτικῆς ἐπικρίσεως ὅτι ὁ Ψυχάρης, ὁ διδάσκαλος τῆς αἵρέσεως, ὡς *λογοτέχνης εἶνε ὁ τελευταῖος τῶν μαθητῶν του* καὶ ὅτι *διὰ τὸ συμφέρον τῆς σχολῆς του θὰ ἦτο προτιμότερον νὰ μὴ ἐφιλοδόξῃ καὶ δάφνας συγγραφικάς*.

Εἰς τὰ περὶ δόξης πολλὰ φιλοσοφήματά του παρέλειψε νὰ ἐκφέρῃ μίαν σκέψιν, ἣτις ἔρχεται φυσικωτάτῃ εἰς τὸν νοῦν παντὸς θέλοντος νὰ φιλοσοφήσῃ ἐπὶ τῶν γραφομένων του. Ἄς μᾶς ἐπιτρέψῃ νὰ τὴν διατυπώσωμεν: Ὅστις ποθεῖ νὰ σωρεύσῃ εἰς τὴν κεφαλὴν του ὅλα τὰ εἶδη τῆς δόξης, φυγαδεύει κ' ἐκεῖνα ποῦ ἔχει καὶ μένει μὲ τὴν κεφαλὴν κενὴν πάσης δόξης, ἀλλὰ πλήρη ἀέρος.

Ἐν Κων/λει

ΓΕΩΡΓ. ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

ΜΕΤΑΝΟΙΑ

ΤΕΣ ἁμαρτίες μου ὅλες 'ς ἓνα σακκὶ ἔχω κλείσει,
τὰ πάθη, τὰς κακίες, τὴν πρόστυχη χαρὰ,
κ' εἶνε γυμνὴ ἡ ψυχὴ μου· σὰν ἓνα ἐρημοκλῆσι
ὁποῦ δὲν ἔχ' εἰκόνας, καντήλια καὶ κεριά.

Κι' ἄναψα ἓνα λυχνάρι, καλόγερος χλωμός,
καὶ δέομαι ἔμπρὸς 'ς τῆς Σκέψης τὸ φῶς γονατιστός.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ